

## Månedens tema: Tvang



Tvang er et krevende etisk tema i kommunale helse- og omsorgstjenester. Situasjoner der brukere motsetter seg helsehjelp eller utsetter seg selv og-/eller andre for skade kan sette ansatte i vanskelige avveininger mellom personlig ansvar, faglige vurderinger og respekt for den enkeltes verdighet.

### Fireprinsippetikken kan gi struktur til slike vurderinger:

Respekt for autonomi handler om å ta brukerens ønsker, verdier og motstand på alvor. Selv når samtykkekompetanse er redusert, bør personens uttrykk og preferanser tillegges vekt. Når vi tar kontroll på andre med tvang setter vi autonomien til side.

Velgjørighet forplikter oss til å handle til beste for brukeren. Tvang begrunnes ofte med omsorg og beskyttelse, men det er viktig å spørre om tiltaket faktisk fremmer helse, trygghet eller livskvalitet for denne personen.

Ikke skade minner oss om at tvang kan påføre både fysisk og psykisk belastning. Også relasjonen mellom bruker og tjeneste kan ta skade.

Rettferdighet handler om likebehandling og rimelig fordeling av byrder. Påvirker tidspress, rutiner eller ressursmangel vurderingen av tvang?


Etisk refleksjon gir ingen fasitsvar, men kan bidra til mer bevisste valg, redusert bruk av tvang og mer verdige tjenester.

### Spør dere selv i avdelingen:

Hva er det personen sier nei til, og hvorfor tror vi det er sånn?

Kunne vi gjort dette på en annen måte uten å bruke tvang?

Hvis vi selv var i denne situasjonen – hvordan hadde det opplevdes?

Mail	Viva Engage	Melde inn sak	Kompetansebroen
kekk@sye.oslo.kommune.no	<u><a href="#">VI/SAM/Klinisk etikkkomité</a></u>	<u><a href="https://forms.office.com/e/UH4fdPL52Z">https://forms.office.com/e/UH4fdPL52Z</a></u> Eller scan QR-kode 	<u><a href="#">Klinisk etikkkomité Oslo Kommune</a></u>